

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan Minister van VWS

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Cluster 4

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

memo

Op 2 augustus is er op verzoek van Minister VWS een vervolgoverleg waarbij ten eerste het hoger beroepschrift tegen de uitspraken van de rechtbank Midden-Nederland wordt besproken. Daarnaast staan een mogelijke aanpassing van de gefaseerde werkwijze, het vragen van zienswijze en het preciseren van de Corona Wob-verzoeken op de agenda. Op deze onderwerpen wordt hieronder ingegaan.

Het concept hoger beroepschrift tegen de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland is bijgevoegd.

Door het verfijnen van de zoektermen is het aantal te beoordelen documenten in het systeem afgenomen tot iets meer dan 1,5 miljoen documenten. Onder deze documenten zijn 580.000 documenten waarnaar in twee of meer Wob-verzoeken wordt gevraagd

Al dan niet doorgaan met de gefaseerde werkwijze

Wij zien de volgende drie opties op dit punt.

Optie 1: alle documenten middels de gefaseerde werkwijze openbaar maken (huidige werkwijze, zie ook nota bij Kamerbrief van 21 juli jl.)

Deze werkwijze wordt op dit moment gehanteerd. Er is veel tijd geïnvesteerd om een solide werkwijze tot stand te brengen waarbij de informatiespecialisten zicht houden op de status van de verschillende documenten.

Voordelen:

- Binnen deze werkwijze zal, door middel van enige aanpassing naar aanleiding van de uitspraak, ervoor kunnen worden gezorgd dat alle verzoekers een gepersonaliseerd besluit ontvangen. Deze aanpassing heeft als doel dat er deelbesluiten richting de verzoekers kunnen worden genomen. Daarmee worden de Wob-verzoeken van de verzoekers ook afgedaan.
- Voordeel van het doorgaan met deze werkwijze is dat er na de aanloopp problemen die er met de systemen zijn geweest, nu direct met verhoogde inzet aan de slag kan worden gegaan.
- De noodzakelijke ondersteuning van de ICT-specialisten om een goed overzicht te houden over de openbaar te maken documenten is bij de gefaseerde werkwijze relatief eenvoudig te realiseren. De gevonden documenten staan klaar op een server, die door de grote hoeveelheid documenten overbelast was geraakt. Daarom worden documenten die beoordeeld moeten worden nu gekopieerd naar een tweede server.

Datum

28 juli 2021

Aantal pagina's

7

Secretaris Generaal / plv.
 Secretaris Generaal
 Directie Wetgeving en
 Juridische Zaken
 Cluster 4

Datum
 28 juli 2021

Aangezien bij deze werkwijze de documenten slechts in één categorie voorkomen, hoeven de documenten slechts op twee servers te staan, waardoor het overzicht op de status van de documenten beheersbaar blijft.

- Doordat er maar op één manier besluiten worden genomen is deze werkwijze overzichtelijk en is het lakken en het overzicht houden op de status van de documenten goed beheersbaar. Alle 580.000 documenten die op meerdere Wob-verzoeken zien hoeven voor de beoordeling maar op één plek en categorie voor te komen.
- *Nadelen:*
- In het geval er nieuwe uitspraken volgen van de rechter op Wob-verzoeken die zien op documenten die verder in de toekomst liggen, dan duurt het nog erg lang voordat hier een besluit op genomen kan worden. Dit zou door de rechter kunnen worden geïnterpreteerd als een weigerachtige houding.
- Wanneer er veel dwangsommen worden verbeurd zou dit een aanzuigende werking kunnen hebben op het indienen van beroepen wegens niet tijdig beslissen. Om dit effect tegen te gaan wordt hoger beroep ingesteld tegen de uitspraken van de rechtbank Midden Nederland waarbij naar onze mening een te korte beslistermijn is gegeven en ten onrechte een verhoogde dwangsom is opgelegd.
- In de media is er negatief gereageerd op het standpunt dat VWS de gefaseerde aanpak wil vasthouden.

Advies: Deze werkwijze voortzetten is in lijn met wat u eerder extern, ook aan de Kamers hebt gecommuniceerd. Echter, we raden u deze optie af om twee redenen: 1) onze inschatting is dat er veel dwangsommen zullen worden verbeurd om dat deze aanpak veel tijd kost, en 2) omdat het een inflexibele aanpak is waarin we geen voorrang kunnen geven aan zaken waarover bijvoorbeeld veel onrust is.

Optie 2: Sommige categorieën voorrang geven naar aanleiding van de gewezen uitspraken en de andere categorieën volgtijdelijk afhandelen volgens de huidige werkwijze (zoals onder optie 1).

Om tegemoet te komen aan de uitspraken van de rechter kan binnen de gefaseerde werkwijze voorrang worden gegeven aan een aantal specifieke categorieën en maanden die in verhoogde belangstelling staan. Daarmee kunt u toch een beweging maken naar aanleiding van de negatieve reacties op de Kamerbrief en de persbriefing en kunt u laten zien dat u daar iets mee doet. Door binnen de gefaseerde werkwijze voorrang te geven aan bepaalde categorieën waar speciale aandacht voor bestaat in plaats van voorrang geven aan specifieke Wob-verzoeken, brengt deze werkwijze het procesbelang bij het hoger beroep niet in gevaar. Dat zou wel het geval zijn als u specifieke verzoeken met voorrang zou gaan behandelen.

- *Voordelen:*
- Hiermee kunt u een gebaar maken in de richting van de Kamer, de journalisten en de in het gelijkgestelde verzoekers, zonder de gefaseerde aanpak direct te verlaten.
- Mogelijk zal dit gebaar gewaardeerd worden in de media.
- De huidige beproefde werkwijze kan blijven worden gebruikt en zaken hoeven niet opnieuw te worden ingeregeld met het risico op aanloopproblemen
-
-

Secretaris Generaal / plv.
 Secretaris Generaal
 Directie Wetgeving en
 Juridische Zaken
 Cluster 4

Datum
 28 juli 2021

- *Nadelen:*
- Het met voorrang oppakken van categorieën die maatschappelijk in de belangstelling staan of waarover de rechter een uitspraak heeft gedaan kan ook een aanzuigende werking hebben. Als verzoekers denken hun documenten eerder te krijgen door beroepen in te dienen, zullen zij wellicht eerder een beroep wegens niet tijdig beslissen indienen.

Advies: Als u een beweging wilt maken richting Kamer en journalisten, wordt deze optie geadviseerd omdat deze aanpak flexibiliteit mogelijk maakt en ingespeeld kan worden op zaken waarover (bijv. in de media) onrust is/ontstaat.

Optie 3: alle verzoeken individueel behandelen nav de Gateway-evaluatiedag

Bij deze optie wordt de gefaseerde werkwijze volledig losgelaten en worden alle ingediende Wob-verzoeken individueel afgehandeld.

- *Voordelen:*
- Dit komt volledig tegemoet aan hetgeen de rechter en sommige media van ons vragen. Ook is dit volledig volgens de wet.
- *Nadelen:*
- Uit onderzoek van de informatiespecialisten blijkt dat ook met de individuele behandeling de volledige dataset van 1,5 miljoen documenten beoordeeld zal moeten worden, omdat al deze documenten onder één of meer van de Wob-verzoeken vallen.
- Van de 1,5 miljoen documenten zijn er 580.000 die op twee of meer verzoeken zien en hiervan zien er 50.000 op meer dan tien Wob-verzoeken.
- Door de grote overlap tussen de vele Wob-verzoeken zullen dezelfde documenten onder veel verschillende Wob-verzoeken vallen. Dat maakt dat dezelfde documenten moeten worden klaargezet ter beoordeling voor behandeling van veel verschillende Wob-verzoeken wat technisch ingewikkeld is omdat een document dan op veel verschillende plaatsen in het systeem voorkomt. Dat maakt het lastig om de controle op het genomen besluit over deze documenten beheersbaar en overzichtelijk te houden. Er zal veel werk en tijd gaan zitten in de afstemming tussen de verschillende Wob-verzoeken om te zorgen dat bij de behandeling daarvan duidelijk is of over het betreffende document al een besluit is genomen en of het al openbaar gemaakt is.
- Het zal daarvoor nodig zijn dat dit voor de 1,5 miljoen documenten wordt bijgehouden in een systeem dat nog niet beschikbaar is en waarvan het nog onduidelijk is hoe lang het duurt voordat daarvoor een betrouwbaar systeem beschikbaar kan zijn.
- Het beheersbaar indelen van de documenten op de hierboven genoemde manier vereist een nieuwe manier van organiseren binnen het beoordelingssysteem. De huidige wijze van werken met twee servers is hierbij ook een grote beperkende factor. Naar verwachting zal het optuigen van een nieuwe werkwijze twee maanden duren voordat daadwerkelijk aan de slag gegaan kan worden met de nieuwe wijze van behandelen van Wob-verzoeken.
- Gezien de hoeveelheid documenten die op meerdere plekken voor zouden moeten komen is de verwachting dat er zowel aan de kant van de informatiespecialisten als aan de kant van de juristen medewerkers nodig zijn die zich volledig bezighouden met regie en coördinatie van de documenten om het overzicht te bewaren.

Secretaris Generaal / plv.
 Secretaris Generaal
 Directie Wetgeving en
 Juridische Zaken
 Cluster 4

Datum
 28 juli 2021

- Zonder grondig vooronderzoek documenten klaarzetten kan ook, maar dat brengt grote risico's met zich mee met betrekking tot het dubbel openbaar maken van documenten of juist het zicht verliezen op documenten waardoor deze niet openbaar worden gemaakt. Bij het optuigen van de huidige gefaseerde werkwijze is gebleken dat elke wijziging in de werkwijze gevolgen heeft op het overzicht of de mogelijkheden die er zijn in het verdere beoordelingsproces. Dit kan dus, op dit moment onvoorziene, gevolgen hebben die veel tijd kosten.
- Bij deze werkwijze zal er een besluit worden genomen per Wob-verzoek. Het kan dus voorkomen dat de ene verzoeker wel al documenten ontvangt, terwijl de andere verzoeker dezelfde documenten heeft opgevraagd maar deze nog niet krijgt. Ook dit zal, na de verwachtingen die inmiddels zijn geschept onder journalisten, wellicht tot onvrede leiden.
- De werkwijze op documentniveau is complex omdat in de ontvangen Wob-verzoeken een grote overlap bestaat in de documenten waarnaar wordt gevraagd. Dit vergt veel afstemming en overleg tussen zowel juristen als coördinerend jurist. Dit leidt tot een complexere werk procedure en vergt veel van de discipline van de juristen om elkaar te informeren over besluiten op documentniveau. De kans op dubbel werk neemt zodoende toe. Het opschalen qua aantal juristen en informatiespecialisten zal hierdoor meer tijd kosten.
- Het is een draai van 180 graden ten opzichte van hetgeen dat eerder is gecommuniceerd.
- Als voor deze aanpak wordt gekozen, gaat u mee in het oordeel van de rechtbank Midden Nederland en kunt u in hoger beroep niet meer tegelijkertijd de eerder gekozen werkwijze verdedigen. Voorts kunt u dan ook niet meer de hoogste rechter vragen om zijn oordeel over de gefaseerde werkwijze uit te spreken. Daarmee ontvalt een groot deel van het hoger beroep en het is zeer de vraag of het dan nog wel zinvol is om het in te dienen. Wat dan nog resteert is slechts hoger beroep tegen de korte beslistermijn die niet haalbaar is en de verhoogde dwangsom. Een keuze om Wob-verzoeken individueel te behandelen heeft dan ook grote impact op het in te stellen hoger beroep. Dat heeft volgens de Landsadvocaat de meeste kans van slagen als u vasthoudt aan de gekozen gefaseerde werkwijze, met technische aanpassingen van de besluiten zodat ze als deelbesluit kunnen gelden. De landsadvocaat is in het concept hoger beroep al van deze optie uitgegaan

Advies: deze optie die gesuggereerd is door Gateway-evaluatiedag, wordt u sterk afgeraden.

Aanpassen vragen zienswijze

Op dit moment wordt bij de eerste check van de documenten gekeken of er ook zienswijze moet worden gevraagd aan belanghebbenden. Als dit het geval is, worden de documenten voorgelegd aan de belanghebbenden en kunnen zij zienswijze geven. Dit hele proces kost veel tijd. U heeft vorige week vrijdag gevraagd of het mogelijk zou zijn of de belanghebbenden in de media zouden kunnen worden opgeroepen om zich te melden.

Optie 1:

- In de nieuwe werkwijze zal zo veel als mogelijk uit de metadata worden gehaald welke partijen betrokken zijn. Zij zullen worden benaderd met een

Secretaris Generaal / plv.
 Secretaris Generaal
 Directie Wetgeving en
 Juridische Zaken
 Cluster 4

Datum
 28 juli 2021

algemene mail waarin wordt aangegeven dat VWS documenten openbaar gaat maken en hier naar verwachting ook documenten tussen zitten van belanghebbende. Belanghebbenden wordt dan verzocht contact op te nemen als zij denken bezwaar te hebben. Naar aanleiding daarvan kunnen de documenten alsnog ter zienswijze worden opgestuurd aan de belanghebbende. Alle belanghebbenden die hebben aangegeven zienswijze te willen geven zullen ook een afschrift van het besluit ontvangen.

- Hiernaast zullen er in dagbladen en op internet advertenties worden geplaatst waarin belanghebbenden worden opgeroepen het te laten weten als zij zienswijze willen geven.
 - *Voordelen:*
 - Met deze aanpassing wordt het initiatief voor de zienswijze bij de belanghebbende neergelegd.
 - Het kan tijd besparen als een groot deel van de belanghebbenden niet reageert. In dat geval hoeft er geen verdere zienswijze aan hen te worden gevraagd.
 - *Nadelen:*
 - U hebt vorige week aangegeven dat u bereid bent juridische procedures hierover te voeren. Echter, zowel BZK als de LA zeggen dat deze werkwijze juridisch onmogelijk is. Als belanghebbenden om zienswijze worden gevraagd, moeten ze weten om welke documenten het gaat en is het mogelijk dat ze die pas krijgen als ze daarvoor zelf in actie komen. Verder is er een verplichting om belanghebbenden in de gelegenheid te stellen zienswijze te geven als je denkt dat zij bezwaar kunnen hebben tegen openbaarmaking.
 - BZK is, als portefeuillehouder Wob, heeft grote bezwaren tegen deze optie. En de Landsadvocaat is er erg uitgesproken over dat dit juridisch niet tot de mogelijkheden behoort.
 - Dit kan ertoe leiden dat belanghebbenden juridische procedures aanwenden om alsnog documenten niet openbaar te maken. Dit kan ook tot een grote hoeveelheid werk leiden voor de bezwaarjuristen.
 - Het kan zijn dat het extra werk oplevert: als er allerlei instanties contact opnemen die bang zijn voor openbaarmaking terwijl hun documenten nu niet door ons zijn meegenomen kan het beantwoorden veel onnodige tijd vergen.
 - Dit kan tot onvrede leiden bij organisaties waar wij als VWS contact mee hebben gehad.
 - Ook kan het leiden tot negatieve berichtgeving: eerst zijn de verzoekers ontevreden en nu jaagt VWS zijn belanghebbenden op de kast en leiden tot het beeld dat de overheid een onbetrouwbare partner is
 -
- Advies: deze optie wordt niet geadviseerd.

Optie 2:

- Het is wel mogelijk van het vragen van zienswijze af te zien, bij twijfel eerder te lakken en in de fase van uitgestelde verstrekking meer ruimte te bieden voor het indienen van bezwaren over openbaarmaking. Met deze optie worden belanghebbenden niet meer om zienswijze gevraagd en zal er bij twijfel eerder gelakt worden. Tegelijkertijd wordt er op een andere wijze dan tot nu toe en ruimer gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot uitgestelde verstrekking van de documenten bij een openbaarmakingsbesluit. Dit houdt in dat op het moment dat het besluit over de openbaarmaking van de documenten wordt genomen, deze documenten eerst na twee of meer weken individueel worden verstrekt. In

Secretaris Generaal / plv.
 Secretaris Generaal
 Directie Wetgeving en
 Juridische Zaken
 Cluster 4

Datum
 28 juli 2021

die periode kunnen belanghebbenden die bezwaar hebben tegen openbaarmaking van de betreffende documenten zich melden. In de korte periode van twee c.q. vier weken kunnen fouten die mogelijk zijn gemaakt bij de beoordeling van de documenten nog eenvoudig hersteld worden. Verder kunnen belanghebbenden erop wijzen dat bepaalde gevoelige informatie niet openbaar gemaakt mag worden. Deze standpunten van de belanghebbenden kunnen vervolgens beoordeeld worden en besloten kan worden die op te volgen of vast te houden aan het oorspronkelijke besluit. Als dat het geval is, hebben belanghebbenden vervolgens nog de ruimte om daartegen in bezwaar te gaan waarna er een heroverweging plaatsvindt. Als dat bezwaar wordt ingediend, dan worden de betreffende documenten waar discussie over bestaat nog niet openbaar gemaakt maar alle andere documenten waar geen discussie over bestaat wel. Voor de documenten waarover discussie bestaat wordt de uitkomst van de procedure afgewacht alvorens zij openbaar gemaakt worden.

- *Voordelen:*
- Deze werkwijze is juridisch wel houdbaar.
- Doordat het besluit al is genomen kunnen de documenten waar geen bezwaar op is al openbaar wordt gemaakt. De documenten waar wel bezwaar op is gemaakt worden pas openbaar gemaakt zodra een besluit is genomen op het bezwaar of beroep
- Aangezien er geen zienswijze wordt gevraagd kan de beoordeling sneller worden afgerond.
- De landsadvocaat is in het concept hoger beroep al van deze optie die wordt geadviseerd, uitgegaan.
- *Nadelen:*
- Naar verwachting zal deze werkwijze er toe leiden dat er wat meer bezwaren komen van belanghebbenden die niet willen dat documenten op een bepaalde manier openbaar worden gemaakt. Dit bezwaar bestaat bij de eerste optie ook en mogelijk nog in grotere mate.

Advies: Optie 2 wordt geadviseerd.

-

Preciseren van de verzoeken

- In de Wob staat een mogelijkheid om de verzoeker uit te nodigen om te preciseren, als het verzoek te breed is opgesteld.
- We zouden contact kunnen opnemen met journalisten en verzoekers om te zien of de reikwijdte van hetgeen dat wordt gevraagd ingeperkt kan worden. Dit zouden we ook per categorie van de gefaseerde werkwijze kunnen doen.
- Bij een preciseringsgesprek moet een ervaren jurist aanwezig zijn. Aangezien de ervaren juristen de komende tijd worden ingezet op het inwerken van de nieuwe medewerkers is er niet direct tijd om deze gesprekken op korte termijn plaats te laten vinden. Als ervoor wordt gekozen dit uit te voeren kan dit naar verwachting nadat de nieuw aan te trekken mensen ingewerkt zijn.
- *Voordelen:*
- Dit zou ertoe kunnen leiden dat er minder documenten beoordeeld hoeven worden.
- Deze optie wordt geadviseerd omdat hiermee een handreiking aan de verzoekers wordt gedaan die mogelijk leidt tot een kleinere hoeveelheid documenten en snellere openbaarmaking.
- *Nadelen:*

- Om het preciseren te vergemakkelijken zouden we gebruik kunnen maken van een inventarislijst. Een dergelijke lijst kan automatisch uit het systeem worden gehaald. Hier staat dan alleen de naam van het document op en geen verdere informatie. Hierdoor kan het voor de verzoekers alsnog lastig zijn om vast te stellen welke documenten zij wel willen hebben en welke niet. Het verduidelijken wat de inhoud van de documenten is kost veel extra tijd.
- De ervaring met preciseringsgesprekken leert dat het antwoord van de verzoeker ook regelmatig is: doe toch alles maar. Aangezien wij per categorie met veel verschillende partijen te maken hebben kan het zo zijn dat we ondanks de gesprekken alsnog een groot deel of alle documenten moeten beoordelen.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Cluster 4

Datum
28 juli 2021

5.1.2e